

BUDGETSTÖDET TILL TANZANIA

Direkt budgetstöd betalas till samarbetslandets statsbudget för att användas till verksamhetsprogram som landets regering har fattat beslut om. Förutom Finland deltar 13 övriga bidragsgivare till finansieringen av tillväxt- och fattigdomsbekämpningsprogrammet i Tanzania. År 2005 var de sammanlagda utbetalningarna för budgetstödet nästan 400 miljoner amerikanska dollar. Finlands betalningsandel var 4 miljoner euro. Utrikesministeriet har som mål att höja Finlands årliga betalningsnivå till minst 10 miljoner euro.

Det huvudsakliga målet med revisionen var att utreda huruvida budgetstödet harmoniserade uppföljningsmekanism producerar riktiga och tillräckliga uppgifter om användningen av stödet till avsett ändamål.

Revisionen utfördes delvis i samarbete med riksrevisionen för det Förenade kungariket och den Europeiska revisionsrätten.

Samrevisionen bestod av redovisningsrevision samt en utvärdering av det offentliga upphandlingssystemet och dess utvecklingstrend. Redovisningsrevisionen riktades mot budgetstödet betalningar, användningen av budgetmedel baserade sig på den tanzaniska riksrevisionens arbete samt budgetstödet uppföljningssystem. Målet för utvärderingen av upphandlingssystemet var att få en bild av utvecklingen i upphandlingsprocesserna och kvaliteten i givarsamfundets uppföljning av verksamheten.

I den nationella delen riktade sig granskningen mot utrikesministeriets förfaranden vid beviljande, utbetalning och uppföljning av budgetstödet. Avsikten var också att bedöma hur verksamhetens målsättningar hade uppnåtts.

Samrevisionen

Trots bristfälligheterna i Tanzanias offentliga förvaltning anser riksrevisionerna för det Förenade kungariket och Finland att det har

funnits tillräckliga grunder för en utbetalning av budgetstöd för fattigdomsbekämpningen i Tanzania under räkenskapsåret 2004/2005.

Tillfredsställande framsteg har gjorts i förverkligandet av de åtgärder som fastslås i samfinansieringsdokument mellan Tanzanias regering och bidragsgivarna och som reglerar användningen av budgetstödet.

Lagstiftningen för Tanzanias offentliga upphandling har avsevärt förbättrats. Om tillämpandet av den nya lagen i praktiken finns tillsvidare bara lite bevis. Bristen på kompetent upphandlingspersonal fördröjer realiserandet av reformerna. I fortsättningen bör man fästa större vikt vid uppföljningen av reformernas effekter.

Nationella delen

Över hälften av bidragsgivarnas budgetstöd har betalats på ett räntefritt konto, varvid man har gått miste om ränteintäkter på ungefär 200.000 amerikanska dollar till förverkligandet av Tanzanias fattigdomsbekämpningsprogram. Såvida användningen av ett räntefritt konto anses vara motiverat bör man enas om detta i samfinansieringsdokumentet.

Utrikesministeriet bör överväga en periodisering av utbetalningarna för budgetstöd utgående från stödets faktiska användningsbehov.

Samfinansieringsdokumentet borde innehålla ett villkor om att utbetalningarna för budgetstöd endast får placeras riskfritt.

Vid överföringen av budgetmedel till statskassan bör Tanzanias centralbank konsekvent följa den växelkurs som definierats i samfinansieringsdokumentet.

Det förekom brister i förvaltningen av budgetstödet vid Tanzanias centralbank och i den externa revisionen av betalningsrörelsen för budgetstödet. Revisionsberättelserna hade inte sänts Finland till kännedom såsom avtalats.

Finlands ambassad i Tanzania har förhållandevis goda resurser för deltagandet i budgetstödsarbetet. En mera helhetsbetonad verksamhet och ett tätare samarbete inom givarsamfundet förbättrar också förutsättningarna för effektivt arbete. Ambassadens uppgifter inom området för budgetstöd har skötts på ett sakenligt sätt. Samar-

betet mellan bidragsgivarna i uppföljningsarbetet verkar fungerande även i praktiken.

Tillsvidare har man inte entydigt kunnat påvisa en minskning i fattigdomen som är det centrala målet för budgetstödet till Tanzania. Särskilt landsbygdsbefolkningens ställning har inte förbättrats. Målen för fattigdomsbekämpningsprogrammet kan nås bara genom en avsevärd ökning av landsbygdsbefolkningens inkomstnivå. Ur den i mars 2006 publicerade rapporten om fattigdoms- och utvecklingssituationen i Tanzania framgår ett tydligt behov att utveckla en sådan regionalpolitik som beaktar särområdenas krav. Resursöverföringen till avlägset belägna trakter är en stor utmaning och regeringens åtgärder i denna fråga har hittills varit otillräckliga.

Det är svårt att följa med förändringarna i fattigdomsnivån eftersom landets statistiksystem inte på ett tillfredsställande sätt kan svara på uppföljningens behov.

I det första skedet av programmet för bekämpning av fattigdomen har man likväl också uppnått betydande resultat, vilket skapar förutsättningar för en minskning av fattigdomen framöver. Tanzanias regering har också visat att den bundit sig att minska fattigdomen genom att i statsbudgeten rikta växande anslag till utvalda sektorer för detta ändamål.

Med tanke på förverkligandet av budgetstödsarbetets grundprinciper är det viktigt att propositionen till den nya antikorrupsionslagen, som i flera år har varit under beredning, slutligen skall avges för behandling till riksdagen. Det är också positivt, att Tanzanias regering har meddelat sig vara redo att låta göra en utredning om korrupsionsläget i landet.

Statsrådets kriterier för budgetstödsarbetet är huvudsakligen på väg att uppfyllas för Tanzanias del. Sålunda verkar det åtminstone på den grunden också finnas förutsättningar för en ökning av budgetstödet till Tanzania.

Minskad fattigdom som resultat av budgetstödsarbetet bör åtminstone på längre sikt också användas som ett kriterium då man överväger nivån på Finlands budgetstöd till Tanzania.